Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

Schriftelijke vragen

R

Jaar	**2020**
Afdeling	**1**
Nummer	**nnb**
Datum indiening	**7 april 2020**
Datum akkoord	**college van b&w van 19 mei 2020**

Onderwerp

Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Boomsma inzake de mogelijke sloop van het Etty Hillesum Huis.

Aan de gemeenteraad

Toelichting door vragensteller:

Op 6 april 2020 publiceerde Trouw een artikel (*Sloop dreigt voor huis Etty Hillesum in Amsterdam*) over de mogelijke sloop van het huis waarin Etty Hillesum (1914-1943) haar dagboeken schreef tijdens de Tweede Wereldoorlog. In haar dagboeken hield ze de gevolgen van de racistische maatregelen van de Duitse bezetters nauwgezet bij. Het dagboek biedt een uniek inzicht in het tragische leven van een vervolgd Joods-Nederlands gezin. Het huis waar zij woonde tijdens de bezetting, Gabriël Metsustraat 6, zou volgens betrokken buurtbewoners mogelijk gesloopt worden voor nieuwbouw. De architect van het Stedelijk Museum, Adriaan Weismann, was betrokken en het huis vormt onderdeel van een bijna volledige intacte negentiende-eeuwse 'omlijsting' van het Museumplein. Vanwege deze stedenbouwkundige en historische waarde van het huis, trekken buurtbewoners, historici en Erfgoedvereniging Heemschut aan de bel.

1. Klopt het dat een bouwvergunning is aangevraagd voor bovenstaand adres? Zo ja, wanneer zal het oordeel van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit gepubliceerd worden? Zo nee, is deze aanvraag in voorbereiding?

Antwoord
Begin 2019 is een omgevingsvergunning verleend. Dit plan voorzag in een transformatie van de bestaande panden om zo grotere appartementen te realiseren. De transformatie hield onder andere in: het aanbrengen van een kelder, het realiseren van een extra verdiepingslaag en een nieuw ontwerp voor de achtergevel. Tegen deze vergunning zijn door omwonenden bezwaren ingediend. Dit heeft ertoe geleid dat hangende de bezwaarprocedure (de vergunning is dus nog niet onherroepelijk) de huidige aanvraag is ingediend. De huidige aanvraag is voor sloop-nieuwbouw van de panden aan de Gabriël Metsustraat 2 t/m 6 waarbij onder de kap één verdiepingslaag wordt toegevoegd. De voorgevel wordt volgens het oorspronkelijke beeld herbouwd. Dit plan is voor het laatst op 18 maart 2020 in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit aan de orde geweest. De centrale vraag was toen of het plan dezelfde architectonische kwaliteit en rijke detaillering heeft als de bestaande panden. De ambitie is hoog om met de nieuwbouw van het pand de voor- en zijgevel conform de oorspronkelijke situatie te herbouwen, inclusief alle ambachtelijke details zoals de bijzondere metselwerkverbanden en rijkgedecoreerde houten erkers. Ondanks dat de commissie waardering had voor het kwaliteitsherstel van de voorgevel

door het herstellen van de plint naar het oorspronkelijk ontwerp, heeft het plan geen positief advies gekregen omdat een zorgvuldige werkomschrijving en uitwerkingen van beeldbepalende details om deze kwaliteit te kunnen borgen, ontbraken. De aanvrager van de vergunning moet hier nog op reageren met een planaanpassing. Hierna kan het aangepaste plan worden beoordeeld en worden voorzien van een advies. Om te voorkomen dat de vergunning van rechtswege wordt verleend, is de behandeltermijn voor de vergunning opgeschort tot 23 juni (zie ook vraag 3).

Dit pand is géén monument en het bestemmingsplan bevat geen belemmering voor sloop. De bouwhoogte is door het tussenvoegen van een bouwlaag hoger dan het bestemmingsplan toelaat. Over het afwijken op het bestemmingsplan heeft de gemeente positief geadviseerd: de overschrijding vanuit stedenbouwkundig oogpunt is acceptabel omdat de nieuwe bouwhoogte aansluit op de bouwhoogte van de overige bebouwing langs het Museumplein en met de herbouw van de karakteristieke kap wordt het straat- en gevelbeeld niet onevenredig aangetast.

2. Het pand wordt aan beide zijden geflankeerd door gemeentelijke monumenten. Waarom heeft Gabriël Metustraat 6 geen monumentale status?

Antwoord
Ongeveer 15 jaar geleden zijn in het kader van het Gemeentelijk Selectieproject in Zuid, gemeentelijke monumenten geselecteerd. In tegenstelling tot omringende bebouwing is de onderpui van dit pand behoorlijk aangetast. Vanwege het gebrek aan gaafheid is dit pand niet voorgedragen voor de monumentenstatus. Daarbij speelde toen ook de overweging dat dit gebied zou worden aangewezen tot rijksbeschermd stadsgezicht. Vanwege de nadelige gevolgen voor de huurprijzen en de stijging van de regeldruk, heeft de gemeente toentertijd besloten om de minister negatief te adviseren over de aanwijzing tot beschermd gezicht. Zie ook vraag 4.

3. Is het college het met de fractie van het CDA eens dat het pand vanwege zijn belangrijke historische waarde alsnog een monumentale status zou moeten krijgen? Zo ja, op welke termijn zou dit gerealiseerd kunnen worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
De erfgoedverenigingen Heemschut en Cuypersgenootschap hebben een aanvraag gedaan bij het stadsdeel voor de status van gemeentelijk monument. Stadsdeel Zuid heeft hierop de aanwijzingsprocedure op 21 april gestart. In dit geval heeft het college besloten om zelf het besluit tot het al dan niet aanwijzen te nemen en het mandaat hier terug te nemen. Het college beoordeelt of er voldoende waarden aanwezig zijn voor aanwijzing tot monument nadat Monumenten en Archeologie onderzoek heeft gedaan naar aanwezige monumentwaarden én de onafhankelijke commissie Aanwijzen Monumenten van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit heeft geadviseerd. Bij de beoordeling of dit pand al dan niet wordt aangewezen zal het college de erfgoedwaarden waaronder ook het feit dat Etty Hillesum hier gewoond heeft, afwegen tegenover andere belangen zoals woningbouwambities en mogelijke claims.

Aangezien de aanwijzingsprocedure tot monument gestart is, heeft het pand voorbescherming. Dat betekent dat het pand wordt behandeld als ware het een monument. Voor de beide bovenstaande bouwplannen (die nog niet onherroepelijk zijn) betekent dit dat de plannen vanaf nu ook beoordeeld worden op het behoud van de monumentwaarden.

4. Op dit moment wordt nagedacht over het als beschermd stadsgezicht aanwijzen van een aantal buurten in Amsterdam-Zuid en de fractie van het CDA hoopt dat dit snel in gang wordt gezet. Is het college het eens met de fractie van het CDA dat het onwenselijk is als sloopvergunningen zouden worden afgegeven voor dergelijke historische panden, als die nog niet over een monumentale status beschikken, maar die wel een belangrijke waarde hebben en cruciaal zijn voor het behouden van de architectonische eenheid van de straat/buurt, en zeker als die de komende tijd mogelijk alsnog tot beschermd stadsgezicht zullen worden verklaard?

Antwoord
Omdat de hernieuwde procedure voor aanwijzing tot rijksbeschermd stadsgezicht nog niet in gang is gezet en om orde-2 panden[1] beter te beschermen, is de gemeente bezig om voor orde 2 panden een paraplubestemmingsplan te maken zodat voor deze panden altijd een sloopvergunning moet worden ingediend. Overigens heeft de Gabriel Metsustraat 2-6 een orde 3 status[2].
Los hiervan wordt op dit moment gewerkt aan het actualiseren van de waarderingskaarten voor de 19de eeuwse Ring. Dit naar aanleiding van een motie van het raadslid Boomsma bij de Begroting 2020. Aangezien de huidige ordewaardering ongeveer twintig jaar geleden tot stand is gekomen en in de tussentijd veel onbeschermd erfgoed gesloopt is en de waardering voor het stadsbeeld in deze gebieden is toegenomen, wordt beoordeeld welke panden hoger gewaardeerd moeten worden.

5. Zijn er momenteel andere panden met een unieke historische waarde die mogelijk gesloopt zullen worden?

Antwoord
Daar heeft het college geen overzicht van. Voor monumenten geldt dat deze niet zonder vergunning gesloopt kunnen worden. Op dit moment zijn er géén monumenten waarvoor een sloopaanvraag is ingediend. In stadsdeel Centrum, en een paar andere delen van de stad geldt dat orde-2 panden alleen met een sloopvergunning gesloopt mogen worden. Voor orde-3 panden en lager geldt dat deze volgens het huidige beleid zonder vergunning gesloopt kunnen worden.

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

Femke Halsema, burgemeester Peter Teesink, secretaris

[1] Dat zijn panden die volgens de welstandsnota van waarde zijn voor het straatbeeld en waarvan het gevelbeeld behouden moet blijven
[2] Dit zijn bouwwerken van vóór 1940, die in de welstandsnota zijn opgenomen als panden waarvan de wat schaal en detaillering passen in de gevelwand waar ze deel van uitmaken, maar geen architectonische of stedenbouwkundige meerwaarde hebben.

Jaar 2020
Afdeling 1
Nummer nnb
Datum 19 mei 2020

Gemeente Amsterdam
Gemeenteblad
Schriftelijke vragen, dinsdag 7 april 2020

R